

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1210/2019
09.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., чији је пуномоћник Милан Штрбац адвокат из ..., против туженог ДОО „ДД“ из ..., чији су пуномоћници Предраг Боговац, Милан Калуђерски и Маја Омерагић-Пантић адвокати из ..., са умешачима на страни туженог Компанијом „Дунав осигурање“ АДО Београд и „Generali osiguranje Srbija“ АДО Београд, чији је пуномоћник Немања Алексић адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2374/18 од 16.10.2018. године, у седници већа одржаној дана 09.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2374/18 од 16.10.2018. године и пресуда Основног суда у Бачкој Паланци П1 143/2016 од 18.04.2018. године, и **ПРЕСУЂУЈЕ**:

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА тужбени захтев и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени ДОО „ДД“ из ... да на име накнаде нематеријалне штете исплати:

- тужиоцу АА за душевне болове због умањења опште животне активности износ од 537.725,50 динара, за физичке болове износ од 307.532,50 динара, за страх износ од 237.885,00 динара и за душевне болове због наружености износ од 237.885,00 динара са законском затезном каматом на ове износе од 18.04.2018. године до исплате;

- тужиљи ББ за душевне болове због нарочито тешког инвалидитета супруга износ од 420.000,00 динара, а тужиоцима ВВ и ГГ за душевне болове због нарочито тешког инвалидитета оца износе од по 360.000,00 динара са законском затезном каматом на ове износе од 18.04.2018. године до исплате,

све у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев у преосталом делу којим је тражено да се тужени обавезе на исплату накнаде нематеријалне штете, и то:

- тужиоцу АА за душевне болове због умањења опште животне активности у износу од још 1.962.274,50 динара, за физичке болове у износу од још 1.192.467,50 динара, за страх у износу од још 1.262.115,00 динара и за душевне болове због

наружености у износу од још 1.262.115,00 динара са законском затезном каматом на ове износе од 18.04.2018. године;

- тужиљи ББ за душевне болове због нарочито тешког инвалидитета супруга у износу од још 780.000,00 динара, тужиоцу ВВ за душевне болове због нарочито тешког инвалидитета оца у износу од још 840.000,00 динара и тужиоцу ГГ за душевне болове због нарочито тешког инвалидитета оца у износу од још 1.040.000,00 динара са законском затезном каматом на ове износе од 18.04.2018. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да на име трошкова целокупног поступка исплати тужиоцима износ од 953.499,50 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

ОДБИЈА СЕ захтев умешача „Generali osiguranje Srbija“ ADO за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бачкој Паланци П1 143/2016 од 18.04.2018. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да исплати: тужиоцу АА износ од 455.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности, износ од 245.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете за физичке болове, износ од 210.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете за страх и износ од 210.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због наружености са законском затезном каматом на ове износе од 18.04.2018. године до исплате, а одбијен тужбени захтев за исплату накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности преко досуђеног па до траженог износа од 2.500.000,00 динара, за физичке болове преко досуђеног па до траженог износа од 1.500.000,00 динара, за страх преко досуђеног па до траженог износа од 1.500.000,00 динара и за душевне болове због наружености преко досуђеног па до траженог износа од 1.500.000,00 динара са законском затезном каматом на разлику ових износа; тужиљи ББ износ од 420.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове услед нарочито тешког инвалидитета супруга са законском затезном каматом од 18.04.2018. године, док је тужбени захтев одбијен преко досуђеног а до траженог износа од 1.200.000,00 динара са законском затезном каматом на износ разлике; тужиоцу ВВ износ од 360.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због нарочито тешког инвалидитета оца са законском затезном каматом од 18.04.2018. године до исплате, док је одбијен захтев преко досуђеног а до траженог износа од 1.200.000,00 динара са законском затезном каматом на износ разлике и тужиоцу ГГ износ од 360.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због нарочито тешког инвалидитета оца са законском затезном каматом од 18.04.2018. године до исплате, док је одбијен захтев преко досуђеног а до траженог износа од 1.400.000,00 динара са законском затезном каматом на износ разлике. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да исплати тужиоцима као солидарним повериоцима износ од 1.017.250,00 динара на име трошкова парничног поступка са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужилаца за камату на досуђени износ трошкова парничног поступка почев од 18.04.2018. године као дана пресуђења па до дана извршности пресуде. Ставом четвртим изреке одлучено је да се тужиоци ослобађају обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2374/18 од 16.10.2018. године, ставом првим изреке, жалбе туженог и умешача „Generali osiguranje Srbija“ ADO су делимично усвојене и пресуда Основног суда у Бачкој Паланци П1 143/2016 од 18.04.2018. године преначена у усвајајућем делу тако што су захтеви тужиоца АА за исплату износа од 455.000,00 динара на име умањења животне активности са затезном каматом од 18.04.2018. године до исплате, тужиље ББ за исплату преко износа од 300.000,00 динара на име нарочито тешког инвалидитета супруга са затезном каматом од 18.04.2018. године до исплате, тужиоца ВВ преко износа од 150.000,00 динара на име нарочито тешког инвалидитета оца са затезном каматом од 18.04.2018. године до исплате и тужиоца ГГ преко износа од 200.000,00 динара на име нарочито тешког инвалидитета оца са затезном каматом од 18.04.2018. године до исплате одбијени, а захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка преко износа од 546.250,00 динара са затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате одбијен као неоснован, док су жалбе туженог и умешача у преосталом делу одбијене а жалба тужилаца одбијена у целисти и наведена пресуда у преосталом усвајајућем и одбијајућем делу потврђена. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да накнаде туженом трошкове жалбеног поступка у износу од 14.190,00 динара у року од 15 дана. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев умешача „Generali osiguranje Srbija“ ADO Београд за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Умешач на страни туженог „Generali osiguranje Srbija“ ADO је поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилаца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка из става 2. наведеног члана које су законом (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП) предвиђене као разлози за овај ванредни правни лек. Нису основани наводи ревизије да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 386. став 3. ЗПП тако што је, урачунавајући и исплату у износу од 780.000,00 динара коју је извршио умешач „Generali osiguranje Srbija“ ADO у накнаду нематеријалне штете за душевне болове тужиоца АА због умањења опште животне активности, преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев овог тужиоца за накнаду штете по том основу, иако се ни тужени ни умешач у жалбама на ту чињеницу нису позивали. Одређивање правичне новчане накнаде нематеријалне штете

представља примену материјалног права, а о томе другостепени суд води рачуна по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је повређен 30.01.2012. године током рада на машини, на којој је пре повређивања радио око годину и по дана. Ова машина се у делу - секцији за хлађење, састоји од три ваљка (два већа и једног мањег) постављених на размаку од 3 до 5цм. У време штетног догађаја машина је била заштићена оградом висине 1,4м и на видном месту нису била постављена прецизна упозорења о примени упутства за безбедан и здрав рад, обавезно коришћење личних заштитних средстава и забрану уласка у зону ротирајућих или покретних делова. Пропуст туженог да постави адекватну заштитну ограду установљен је инспекцијским надзором извршеним након штетног догађаја. Туженом је, решењем инспектора рада од 29.02.2012. године, наложено да постави адекватну заштитну ограду како би обезбедио опасне зоне рада, односно простор у којем се покрећу ротирајући делови машине. Због овог пропуста против туженог као правног лица и одговорних физичких лица вођен је и прекршајни поступак у којем је тужени, правноснажном пресудом Прекршајног суда у Бачкој Паланци Пр 416/12 од 16.12.2012. године, оглашен одговорним за прекршај из члана 69. став 1. тачка 1. Закона о безбедности и здрављу на раду. Током рада машине на њеним ваљцима се стварају грудве лепка које утичу на квалитет производа. Тужилац је, руком пруженом преко постављене ограде, покушао шпаклом да уклони настале грудве док су ваљци машине били у покрету. У једном моменту ваљци су повукли рукавицу, а затим и десну руку тужиоца која је ослобођена тек након заустављања машине. У овом догађају тужиоцу је нанета тешка телесна повреда услед које је извршена ампутација десне руке. У штетном догађају и након тога - током лечења и рехабилитације, тужилац је трпео физичке болове и страх чији су интензитет и дужина трајања утврђени вештачењем. Недостатак десне руке до нивоа испод раменог појаса, уз друге видљиве последице, представљају наруженост тешког степена. Због губитка доминантне десне руке, уз немогућност коришћења протезе због неадекватног патрљка и других тегоба, тужиочева општа животна активност је трајно умањена за 76%, а из тих разлога код њега постоји и нарочито тежак инвалидитет. Тужилац је током 2007. године прошао теоријску обуку за безбедан и здрав рад. На провери стечених знања правилно је одговорио на постављено питање да није дозвољено вршити било какве интервенције на машини која је у покрету. Тужиоцу су умешачи - осигуравајућа друштва, по основу уговора о осигурању закљученим са туженим, исплатили одређене новчане износе. Умешач Компанија „Дунав осигурање“ је одлуком о ликвидацији штете од 13.12.2012. године, рачунајући допринос тужиоца АА у настанку штете од 50%, овом тужиоцу признала право на накнаду штете у укупном износу од 920.000,00 динара - за умањење опште животне активност у износу од 445.000,00 динара, физичке болове у износу од 175.000,00 динара, страх и наруженост у износу од по 150.000,00 динара. Тужиоцу је исплаћен укупан износ од 749.045,00 динара зато што је признати износ накнаде умањен за уговорену франшизу - учешће осигураника (туженог) у штети у износу од 170.955,00 динара, динарску противвредност од 1.500 евра по курсу Народне банке Србије на дан ликвидације штете. Умешач „Generali osiguranje Srbija“ АДО је током 2012. године исплатила тужиоцу АА износ од 780.000,00 динара на име процењеног инвалидитета од 65% и износ од 112.500,00 динара на име осигуране суме за хируршку интервенцију.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су правилно применили одредбу члана 164. Закона о раду, којом је прописано да ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му накнади штету у складу са законом и општим актом. Ова одредба, употребљеним изразом: „у складу са законом“, упућује на примену Закона о облигационим односима.

Нижестепени судови су у овом спору, у погледу одговорности туженог правилно применили одредбе чланова 154. став 2, 173. и 174. Закона о облигационим односима, али и одредбе чланова 192. и 205. тог закона о постојању доприноса оштећеног - тужиоца АА у настанку штете. У том контексту, нису основани наводи ревизије тужиоца АА о погрешној примени материјалног права при утврђивању његовог доприноса, образложени тврдњом ревидента да су судови погрешно и непотпуно утврдили чињенично стање и да су користили налаз и мишљење вештака датог у другом судском поступку, због чега су учинили и битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези чланова 260-263 ЗПП. Тужилац је пре штетног догађаја на истој машини радио већ дуже време и био је обучен за безбедан рад јер му је било познато да никакве интервенције, па ни уклањање грудви лепка на ваљцима, не сме вршити док је машина у покрету. Његово поступање било је супротно томе и судови су зато, на основу утврђених чињеница - радњи које је тужилац предузео пре повређивања, утврдили његов допринос у настанку штете, тако да коришћење вештачења обављеног у другом поступку у погледу ове чињенице није од значаја за чињеничноправни закључак о делимичном ослобађању туженог од објективне одговорности, у смислу члана 177. став 3. Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 201. став 3. Закона о облигационим односима прописано је да суд у случају нарочито тешког инвалидитета неког лица може досудити његовом брачном другу, деци и родитељима правичну новчану накнаду за њихове душевне болове. Код утврђене чињенице постојања нарочито тешког инвалидитета тужиоца АА, нижестепени судови су правилном применом наведене одредбе одлучили о праву супруге - тужиље ББ и синова - тужилаца ВВ и ГГ на правичну новчану накнаду.

Нису основани ни наводи ревизије о погрешној примени материјалног права при одређивању висине новчане накнаде, јер је иста утврђена правилном применом члана 200. Закона о облигационим односима. Међутим, нижестепени судови су погрешно применили материјално право приликом урачунавања исплата које су тужиоцу АА извршила осигуравајућа друштва - умешачи у овом спору. Умешач „Generali osiguranje Srbija“ АДО извршила је исплату на име инвалидитета и тај износ се не одбија од накнаде за душевне болове због умањења опште животне активности јер се ради о различитим правним основима накнаде. Износи правичне новчане накнаде тужиоцу АА, одређени након урачунавања његовог доприноса у настанку штете, нису могли бити умањени за износе утврђене одлуком о ликвидацији штете умешача Компаније „Дунав осигурање“ јер ти износи нису плаћени тужиоцу. Наиме, овај осигуравач је укупан износ накнаде по свим траженим видовима нематеријалне штете умањео за износ од 179.955,00 динара и на тај начин исплатио тужиоцу део признате штете од 81.41%, односно у износу од 362.274,50 динара за умањење опште животне активности, износу од 142.467,50 динара за физичке болове и износима од по 237.885,00 динара за страх и наруженост. Зато је правичну новчану накнаду

нематеријалне штете тужиоцу АА по свим траженим видовима, након умањења по основу његовог доприноса у настанку штете, било нужно умањити и за означене, стварно исплаћене износе по основу осигурања. С`тога, тужиоцу АА припада право на накнаду штете у висини од 537.725,50 динара за душевне болове због умањења опште животне активности, износ од 307.532,50 динара за физичке болове и износама од по 237.885,00 динара за страх и душевне болове због наружености.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, преиначене су нижестепене пресуде и одлучено о захтевима тужилаца.

Одлука о трошковима поступка донета је на основу члана 165. став 2. ЗПП у вези ста члановима 153, 154. и 163. тог закона. Тужиоцима су, сразмерно њиховом успеху у спору, досуђени трошкови целокупног поступка у укупном износу од 953.499,50 динара. У овај износ урачунати су трошкови за: састав тужбе и седам образложених поднесака у износу од по 28.125,00 динара, састав три необразложена поднеска у износу од по 14.062,50 динара, састав две жалбе у износу од по 56.250,00 динара и састав ревизије у износу од 56.250,00 динара; заступања на 14 одржаних рочишта у износу од по 31.500,00 динара и једном неодржаном рочишту у износу од 15.562,50 динара; вештачење у износу од 61.000,00 динара. На досуђени износ парничних трошкова тужиоци имају право на законску затезну камату од наступања услова за извршење - истека рока за добровољно испуњење обавезе, у складу са чланом 277. и чланом 324. став 1. Закона о облигационим односима.

Умешач нема право на накнаду трошкова поступка, због чега је одбијен захтев умешача „Generali osiguranje Srbija“ АДО којим је тражена накнада трошкова за одговор на ревизију.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић